

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ
УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА
МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА
БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРАГМАТИЗМ У ПІДГОТОВЦІ

МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ:

МАТЕРІАЛИ ІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 червня 2020 р., ТДАТУ

м. Мелітополь

УДК 378.124

ББК 60.655

Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали II науково-практичної конференції, м. Мелітополь, 15 червня 2020 р. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020. 176 с.

У матеріалах конференції висвітлено позиції студентів, магістрів, викладачів та стейкхолдерів щодо теоретичних, методичних та практичних аспектів підготовки майбутніх підприємців, сформовані за підсумками проходження практичної підготовки – навчальних, виробничих, закордонних практик, а також навчання за дуальною системою, які суттєво покращують якість освіти майбутніх фахівців.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Педченко Г.П.

© Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, 2020

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020

Грабовська Я, Тебенко В. М., Зеваченкова О.Е.	
РОЛЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ	60
Дидичкін В.О., Грицаєнко Г.І.	
АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЗНАЧЕННІ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	65
Дубініна В. О., Андрєєва Л.О.	
АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОЕКТНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ	71
Зіняк О.Р., Завадських Г.М., Зеваченкова О.Е.	
МІСЦЕ МАЛОГО БІЗНЕСУ В РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	74
Златьєв А.С.,Грицаєнко М.І.	
ПІДХОДИ ДО ОБГРУНТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ	80
Іванова О. Г., Андрєєва Л. О.	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МАТРИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ	86
Карюк А.М.,Грицаєнко М.І.	
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ У ВИЗНАЧЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	88
Карюк А., Терещенко М.А.	
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	93
Крамчанін А., Тебенко В. М.	
ІНВЕСТИЦІЙНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	97
Лисак Г.Є., Лисак О.І.	
ВДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	102
Лисак Г., Терещенко М.А.	
СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	108
Марцун В., Завадських Г.М.	
ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІРЖОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	112

РОЛЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Грабовська Я, студент

Тебенко В. М., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ім. Дмитра Моторного

Зеваченкова О.Е., приватний підприємець

Світовий досвід і практика переконують, що важливим елементом ринкової економіки є існування і взаємодія великих, середніх і малих підприємств. При цьому мале підприємництво розглядається не тільки як доповнення до великого виробництва, а як самостійна форма функціонування і розвитку сучасних продуктивних сил – гнучка, життєздатна, ефективна, прогресивна.

Сектор малого підприємництва є невід’ємною складовою ринкової економіки, що сприяє вирішенню цілого ряду економічних, науково-технічних і соціальних проблем суспільства. У всіх країнах з розвинутою ринковою економікою малий бізнес довів свою значимість і ефективність як в економічному так і в соціальному плані. На сьогоднішньому етапі розвитку економіки Україні, значну роль також відіграє малий бізнес. Він сприяє швидкій структурній перебудові економіки, насичує ринок товарами та послугами, максимізує зайнятість всього працездатного населення. Але, на даний момент, розвиток малого і середнього підприємництва в Україні гальмується, через мінливу економіко-політичну ситуацію.

Досвід країн світу свідчить, що ефективність функціонування економіки залежить від оптимального розвитку малого, середнього та великого бізнесу. Водночас малий та середній бізнес – основа соціально-економічного розвитку. До прикладу, в країнах ЄС МСБ складає близько 90% від загального числа підприємств. Приблизна кількість підприємств МСБ – біля 20 млн. Число зайнятого населення там становить близько 70%. Політика підтримки малого бізнесу здійснюється через діяльність держав і спеціальні програми під егідою ЄС.

Сталий розвиток малого бізнесу є двигуном економіки. Згідно з законодавством України, малими визнають «підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за цей період не перевищує 70 млн гривень». В Україні малий бізнес займає понад 95,5 % (322920 одиниць) всіх зареєстрованих підприємств, але він складає лише 12-

14 % від ВВП. На малих підприємствах працює 11 % всього зайнятого населення країни. Найбільш привабливими видами діяльності є сфера послуг, зокрема торгівля. Середні підприємства складають 4,4 % (14937 одиниць) від загальної кількості підприємств, великі 0,1% (399 одиниць).

Важливими причинами сповільнення розвитку підприємницьких структур малих та середніх розмірів в Україні вважають:

- недосконалість законодавства в сфері проблем функціонування малого підприємництва й бізнесу в цілому;
- високий податковий тиск, який спонукає малий бізнес йти до тіньової економіки;
- недостатня підтримка малих підприємців державою;
- відсутність дійових механізмів впровадження і реалізації державної політики в частині підтримки малого бізнесу;
- недосконала система обліку та звітності на підприємствах малого бізнесу;
- недостатність фінансових ресурсів.
- обмежені обсяги інформаційної бази та недосконале консультативне забезпечення;
- труднощі з придбанням необхідного обладнання, недостатній розвиток ринку збуту продукції;
- проблеми та недоліки у системі, пов'язаній із підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації кадрів для підприємницьких структур.

На сьогодні, уряд України визнає мале підприємництво провідною силою в здоланні негативних тенденцій в економіці і у сталому розвитку суспільства. Тому, для швидкого виходу з фінансово-економічної кризи і формування умов для поглиблення впроваджуваних ринкових реформ було прийнято програму державної підтримки малого підприємництва, у якій визначено наступні напрямки реалізації програми:

- 1) вдосконалення ринкової інфраструктури та інфраструктури, що сприятиме розвитку малого бізнесу, подальша державна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації персоналу, в тому числі і для малого підприємництва;
- 2) запровадження дієвої та ефективної системи пільг, розповсюджених на суб'єктів малого бізнесу;
- 3) вдосконалення діючої спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності;
- 4) фінансова, зокрема кредитна підтримка суб'єктів малого підприємництва;

5) залучення представників малого бізнесу до реалізації наукових, технічних, соціальних, економічних програм, здійснення організація поставок продукції (робіт, послуг) на державні та регіональні потреби.

Отже, ситуація з розвитком малого бізнесу в Україні залишається на незадовільному рівні. Уряду країни й надалі потрібно покращувати ситуацію у цій сфері, зокрема шляхом створення ефективного механізму взаємодії між державними органами влади та суб'єктами підприємницької діяльності. Це надасть можливість істотно вплинути на процеси структурної перебудови в економічній системі країни, зробити вагомий внесок у зростання загального обсягу роздрібного товарообороту, створити сприятливі умови для розвитку конкуренції і ліквідації монополій в підприємницькій діяльності, забезпечити сильні та дієві мотиваційні механізми, які б сприяли інноваційним процесам та високоефективній праці в малому підприємстві.

На відміну від великого, малий бізнес – більш мобільний. Через меншу кількість формальностей та погоджень він швидше реагує на вимоги ринку, оперативніше впроваджує новації, звичайно, якщо має на це певні бюджети.

В Україні в останні роки МСБ набуває також все більшого розвитку. За даними Мінекономрозвитку, серед усіх підприємств України малий та середній бізнес складає 99,8%, там працює 79% населення.

Деякі роки тому кількість класних українських брендів була незначною. Зараз з'явилися українські бренди одягу та взуття, іграшок, соусів, джемів тощо. Якщо подивитись лише на цифри, на початку 2018 року кількість ФОПів складала 1,77 млн, а під кінець року їх було вже 1,84 млн.

Таблиця 1

Кількість суб'єктів господарювання

Регіон	Усього, одиниць	У тому числі			
		підприємства		фізичні особи-підприємці	
		одиниць	у відсотках до загальної кількості підприємств	одиниць	у відсотках до загальної кількості фізичних-осіб підприємців
Запорізька область					
2017	77621	14576	18,8	63045	81,2
2018	74380	14993	20,1	59387	79,9
Мелітополь					
2017	9336	835	8,9	8501	91,1
2018	8467	879	10,4	7588	89,6

Аналогічна ситуація простежується і в Запорізькій області, де більш 80 % суб'єктів господарювання це - ФОПи.

За даними ООН, на малих та середніх підприємствах виробляється від 30 до 60% національного продукту – залежно від країни. Український же МСБ дає тільки до 15% ВВП.

Ця ситуація пов'язана з тим, що на сучасному етапі формується потужний прошарок українських виробників, які здатні виробляти та пропонувати якісні товари і послуги, що будуть конкурентоспроможними на міжнародних ринках. Очевидно, що вибудовування бізнесу з нуля – складний процес, що стає особливо помітно у трансформаційні для країни часи.

Таблиця 2

Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності в Запорізькій області

Види діяльності	Усього, одиниць	У тому числі			
		підприємства		фізичні особи-підприємці	
		одиниць	у відсотках до загальної кількості підприємств	одиниць	у відсотках до загальної кількості ФОП
Усього	74380	14993	100,0	59387	100,0
сільське, лісове та рибне господарство	4165	2850	19,0	1315	2,2
промисловість	5424	2097	14,0	3327	5,6
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	34908	3978	26,5	30930	52,1
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2668	545	3,6	2123	3,6
тимчасове розміщування й організація харчування	2518	375	2,5	2143	3,6
інформація та телекомунікації	5851	454	3,0	5397	9,1
надання інших видів послуг	18846	4694	31,4	14152	23,8

Як бачимо із даних таблиці 2 більш ніж 52 % фізичних осіб підприємців зайняті в оптовій та роздрібній торгівлі, що складає більш ніж 88 % зайнятих цією економічною діяльністю.

На жаль, в Україні крім позитивних чинників, що сприяють розвитку малого підприємництва, є й негативні. В рамках проекту Unlimit Ukraine, який створено на базі Європейської Бізнес Асоціації, проводиться дослідження настроїв малого бізнесу в країні.

Підприємці зазначали, що порівняно з минулим роком, малому бізнесу в Україні стало складніше працювати. Так, 38,4% опитаних виявились незадоволеними поточним станом справ у бізнесі, тоді як 31,6% підприємців ситуація цілком влаштовує. Для порівняння: минулого року переважали позитивні настрої – 45% задоволених проти 26% негативно налаштованих.

Якби у підприємців була можливість змінити одну річ на користь свого бізнесу, більшість з них змінили б рівень податків. І чверть опитаних переконані, що це головна проблема для бізнесу. За нею з великим відривом йде доступність кредитування, а далі – державна підтримка бізнесу. Адже чи може малий бізнес з річним обігом, скажімо, до 1 млн грн взяти кредит під 25% річних? Очевидно, що це майже нереально. Яскравим є приклад європейських сусідів з кредитами під 2–4%.

Мале і середнє підприємництво є однією з головних рушійних сил економічного розвитку і одним із основних чинників структурної перебудови, активізації інноваційних процесів, розвитку конкуренції тощо. Серед основних напрямів розвитку підприємництва є удосконалення облікової, податкової та інноваційної політики в даній сфері. Це забезпечить еволюційну структурну перебудову економіки, максимізацію економічного зростання, підвищення організаційної ефективності використання людських та інших ресурсів.

Список літератури.

1. Як підтримати малий бізнес в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eba.com.ua/yak-pidtrymaty-malyj-biznes-v-ukrayini/>
2. Y. O. Vlasiuk, V. M. Tebenko, D. V. Hrybova, S. S. Biliaiev. The influence of small business spreading on the dynamics of the labor costs share in value added generated by leading industries of Ukrainian economy. Збірник наукових праць «Financial and credit activity: problems of theory and practice » Vol 3, No 26-2018
3. Тебенко В. М. Інноваційні зміни як інструмент управління економікою регіону / В.М. Тебенко // Матеріали I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти»: – Львів: ЛНАУ, 2019. - Ч.2. – с.163-166.
4. Тебенко В.М. Розвиток підприємництва в регіоні / В.М. Тебенко //Матеріали міжнародного науково-практичного форуму «Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції» (21-22 червня 2019р.) - ТДАТУ імені Дмитра Моторного; за заг. ред. д.т.н. професора Надикто В.Т. - Мелітополь, 2019 р.- Ч. 2. - С.264-267.